

Raport płacowy Polska i Świat

Raport opracowany pod kierownictwem
dr. Michała Tomczyka

Warszawa 2013

Raport płacowy Polska i Świat

Raport opracowany pod kierownictwem
dr. Michała Tomczyka

Warszawa 2013

Spis treści

WSTĘP	3
1. RANKING ZAROBKÓW NA ŚWIECIE	4
2. PŁACA MINIMALNA W POLSCE	5
3. DYNAMIKA PŁAC W SEKTORZE PRYWATNYM I PUBLICZNYM	7
4. WYNAGRODZENIA W POLSCE	7
5. ZAROBKI WEDŁUG BRANŻ	8
6. WYNAGRODZENIA WEDŁUG WIELKOŚCI FIRMY	10
7. WYNAGRODZENIA WEDŁUG STANOWISK	11
8. WYNAGRODZENIA W SEKTORZE PUBLICZNYM	12
9. WYNAGRODZENIA ZARZĄDU SPÓŁEK GIEŁDOWYCH W POLSCE	13
10. WYNAGRODZENIA PREZESÓW SPÓŁEK GIEŁDOWYCH W USA	17
11. WYNAGRODZENIA PREZESÓW SPÓŁEK GIEŁDOWYCH W EUROPIE	19
12. KONKLUZJE	19

Wstęp

Ostatnie miesiące przyniosły realny wzrost średniego wynagrodzenia. Był to jednak w większym stopniu efekt nagłego spadku inflacji niż nominalnego wzrostu płac, ponieważ nieprzerwanie od pięciu lat wynagrodzenia nie rosną równie szybko, jak PKB. Efektem tego są widoczne w statystykach roczne wzrosty wynagrodzenia, nie będące jednak odczuwalne dla przeciętnego Polaka. Według danych NBP presja płacowa jest nadal niska. Odnotowuje ją tylko 6 firm na 100 (w większości wypadków maksymalnie do 5%). Co ciekawe, rośnie wydajność pracy. Z danych OECD wynika, że w Polsce wynosi ona 66,7% średniej UE, tymczasem płace w Polsce są ponad trzykrotnie niższe niż przeciętne wynagrodzenie w pozostałych krajach Wspólnoty.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej wyniosło w 2012 roku 3521 PLN. W całym 2012 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, w porównaniu do 2011 roku, wzrosło zatem o 3,5%. Był to jednak najmniejszy wzrost od siedmiu lat i prawie trzykrotnie niższy od odnotowanego w 2008 roku. Tradycyjnie najwyższymi zarobkami mogą poszczycić się mieszkańcy województwa mazowieckiego, jednak należy zauważyć, że największy wpływ na ten wynik ma Warszawa, gdzie średnie zarobki wychodzą daleko poza przeciętną, ok 6 tys. brutto miesięcznie.

Według badań przeprowadzonych przez firmę Antal International, wynagrodzenia oferowane kadrze specjalistycznej i menedżerskiej w 2012 roku nieco spadły w stosunku do roku poprzedzającego.¹ Średnie wynagrodzenie miesięczne brutto oferowane specjalistom i menedżerom w Polsce w 2012 roku wyniosło 9380 PLN. Najwyższe wynagrodzenia osiąga kadra zarządzająca – średnia miesięczna brutto wyniosła 18 130 PLN. Należy jednak pamiętać, że różnice w wysokości zarobków na powyższych stanowiskach mogą być dosyć duże, w zależności od województwa, wielkości przedsiębiorstwa oraz pochodzenia kapitału – krajowego bądź zagranicznego. Zazwyczaj w przypadku tego ostatniego przeciętne miesięczne wynagrodzenia mogą być wyższe nawet o kilka tysięcy złotych.

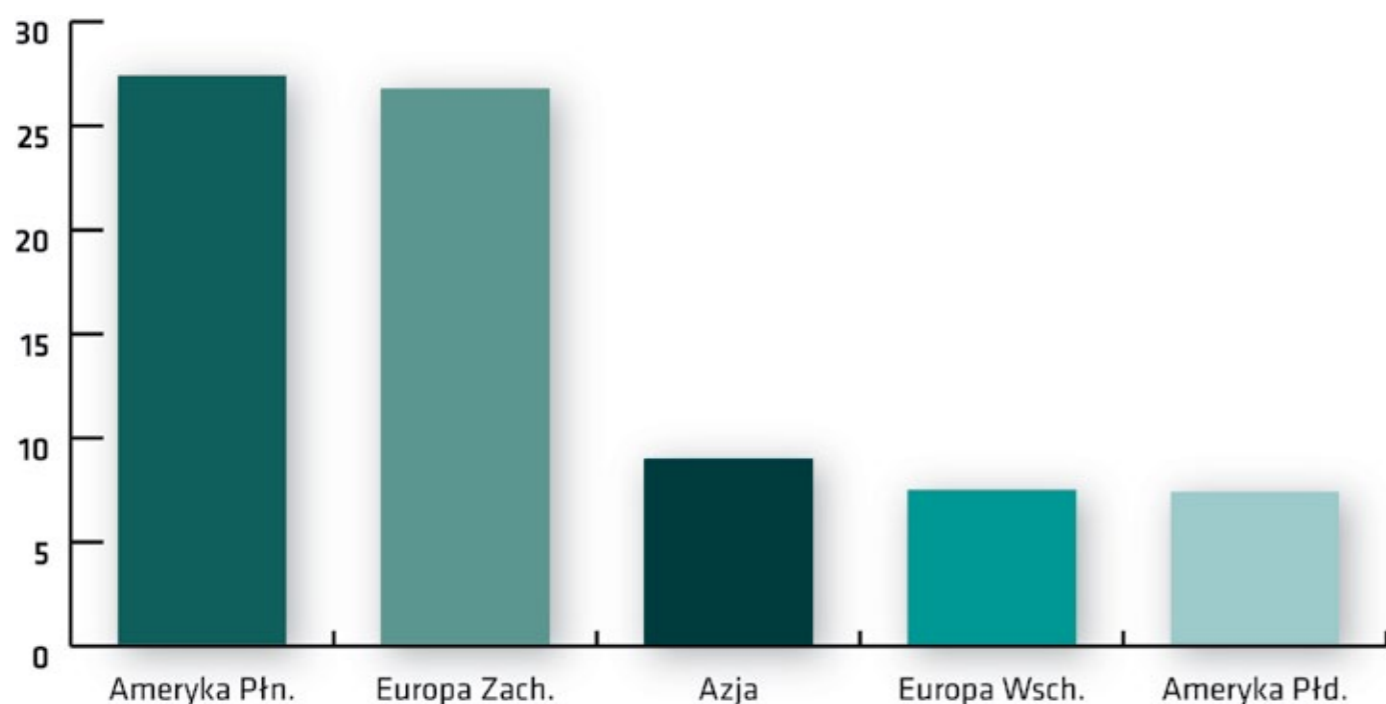
¹ Wynagrodzenia Specjalistów i Menedżerów 2013. Raport Antal International, <http://news.antal.com/wp-content/uploads/2013/03/Raport-Wynagrodze%C5%84-2013-Antal-International.pdf> (dostęp: 30.08.2013).

1. Ranking zarobków na świecie

Szwajcarski bank UBS publikuje co trzy lata raporty na temat poziomu wynagrodzenia mieszkańców w różnych regionach świata¹. Najnowsza edycja, opublikowana we wrześniu 2012 roku, zawiera zestawienie, uwzględniające 72 miasta w 58 krajach. Z raportu wynika, że najwyższe wynagrodzenie na świecie otrzymują mieszkańcy Ameryki Północnej. Średnie wynagrodzenie brutto za godzinę wynosi 27,4 USD. Zaraz za nimi plasują się Europejczycy – 26,8 USD. Należy zaznaczyć, że na tak wysokie wynagrodzenie na Starym Kontynencie mogą liczyć jedynie mieszkańcy państw zachodnich. Zarobki w Europie Wschodniej są bowiem znacznie niższe – 7,5 USD.

Biorąc pod uwagę średnie pensje w poszczególnych miastach, najlepiej wypadają mieszkańcy Zurychu i Genewy, którzy mogą liczyć odpowiednio na wynagrodzenia rzędu 42,7 USD oraz 40,2 USD za godzinę. W pierwszej dziesiątce odnajdziemy również Luksemburg, Nowy York, Sydney, Oslo i Tokio. Średnie zarobki w tych miastach nie spadają poniżej 30 USD za godzinę. Dla porównania, w stolicy Polski zarabia się średnio 7,7 USD. Niestety, fiskusowi trzeba oddać z tego aż 29%. Pod względem obowiązkowych składek i podatków potrącanych z pensji Polacy znajdują się w ścisłej czołówce, na 15. pozycji. Najmniej zarabiają mieszkańcy Delhi (2,5 USD), Manili (2,6 USD) i Mumbaju 2,8 (USD).

WYKRES 1. Wynagrodzenia mieszkańców poszczególnych regionów świata w 2012 r. (brutto na godzinę w USD)

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych CIO Wealth Management Research

Kraje Europy Środkowo-Wschodniej wyraźnie doganiają poziom wynagrodzeń na Zachodzie. Procentowy wzrost płac jest nawet szybszy, choć – jak wspomniano wyżej – daleko nam jeszcze do naszych zachodnich sąsiadów.

Jak wynika z danych, opublikowanych przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP), najwyższy wzrost realnego wynagrodzenia (począwszy od 2000 roku) zanotowano w Europie Środkowej i Wschodniej Azji – był on niemal trzykrotny². Podobną tendencję zaobserwowano w Afryce – nastąpił tam wzrost o jedną piątą. Najniższy wzrost realnego wynagrodzenia w minionym okresie odnotowano w krajach wysoko rozwiniętych, takich jak USA, Japonia czy Australia. Spowodowane było to tym, że w latach 2008 oraz 2011 wynagrodzenia zmalały, odpowiednio o 0,3 p.p. oraz 0,5 p.p.

Według danych MOP, najwyższy wzrost wynagrodzeń realnych w 2011 wystąpił w Bułgarii (o 5,6 p.p.), choć nie był to wynik rekordowy (ten odnotowano w roku 2007 – 13 p.p.). Dla porównania, w Niemczech zarobki wzrosły zaledwie

¹ *Prices and earnings*, CIO Wealth Management Research, sierpień 2012.

² *Global Wage Report 2012/13. Wages and equitable growth*, http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_194843.pdf (dostęp: 30.08.2013).

o 0,8 p.p., a w Szwecji 0,7 p.p. Największy powód do narzekań mieli jednak Czesi. Wynagrodzenie realne spadło w 2011 roku aż o 6,4%. Spadki, choć nie tak dotkliwe, odnotowano także m.in. w Wielkiej Brytanii (o 3,5 p.p.), Hiszpanii (o 1,9 p.p.) i Irlandii (o 1,6 p.p.).

Fakt, że kraje Europy Środkowo-Wschodniej odnotowują wzrost wysokości przeciętnych wynagrodzeń, jest zjawiskiem zdecydowanie pozytywnym – zwłaszcza, że różnice w porównaniu z pensjami w Europie Zachodniej ciągle są ogromne (średnio 3,7 tys. PLN w Polsce wobec ponad 8 tys. PLN w Niemczech). Nie należy także obawiać się, że przez wzrost przeciętnego wynagrodzenia polska gospodarka stanie się mniej konkurencyjna. Wydajność pracy rośnie bowiem szybciej niż płaca³. Jak wynika z szacunków Międzynarodowej Organizacji Pracy, w krajach rozwiniętych (w okresie od 1999 do 2011 roku) produktywność pracy wzrosła dwa razy szybciej niż realne wynagrodzenia. W Polsce wzrost ten wyniósł 2,5 p.p. W 2011 roku wydajność w przemyśle wzrosła o 9,3 p.p.

2. Płaca minimalna w Polsce

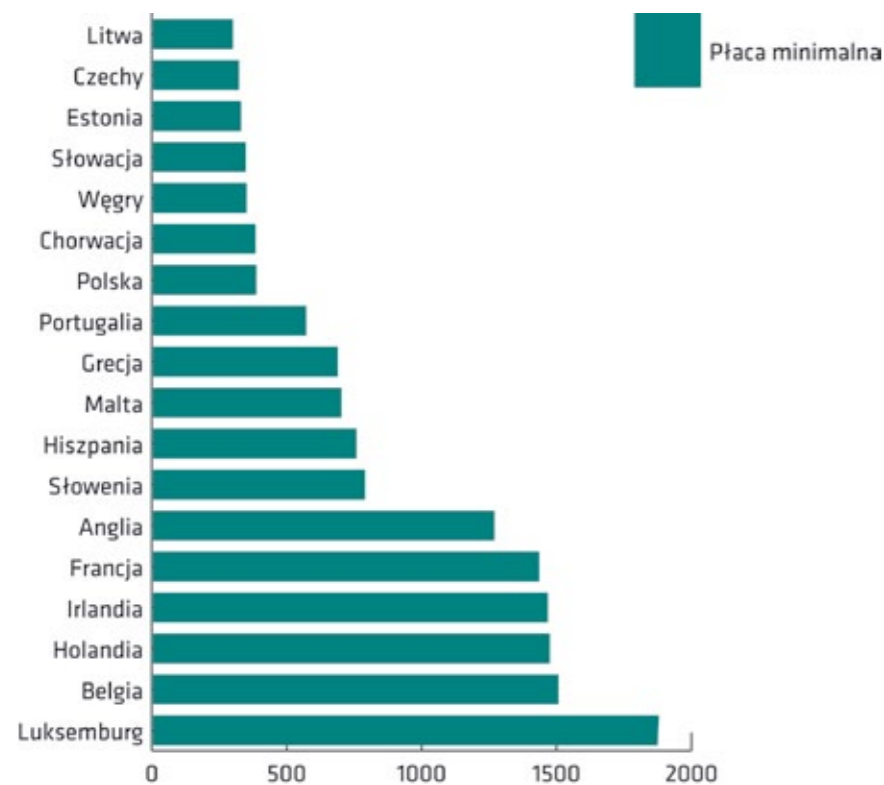
Płaca minimalna to określona ustawowo kwota wynagrodzenia, poniżej której nie można opłacać pracownika zatrudnionego na pełen etat. O jej wysokości decyduje rząd po konsultacji z partnerami społecznymi (w ramach Komisji Trójstronnej). Wysokość płacy minimalnej w Polsce w 2013 roku została ustalona na poziomie 1600 PLN brutto, co daje 1181,38 PLN „na rękę”. Oznacza to wzrost o 100 PLN w stosunku do roku poprzedniego, kiedy to wynosiła 1500 PLN brutto. Zgodnie z ustawą, kolejny rok powinien przynieść podwyżkę o ok. 5% czyli 88 PLN. Związki zawodowe od lat postulują podwyższenie płacy minimalnej do poziomu 50% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Obecnie stanowi ona około 42 % przeciętnego wynagrodzenia, mieszcząc się tym samym w europejskiej średniej.

Na 27 państw Unii Europejskiej, 20 posiada ustaloną ustawowo płacę minimalną. W innych, jak na przykład w Niemczech, jest ona ustalona tylko dla niektórych zawodów, takich jak malarz (11,5 euro/godz.), elektryk (9,7 euro/godz.) czy dekarz (10,8 euro/godz.).

W porównaniu do państw Europy Zachodniej, pensja minimalna w Polsce jest zatrważająco niska. Od kilku lat liderem zestawienia jest Luksemburg. Pracownik może tam zarobić, (w przeliczeniu) ok. 7000 PLN miesięcznie. Nawet w objętych kryzysem krajach, takich jak Grecja i Portugalia płaca minimalna jest znacznie wyższa niż w Polsce, odpowiednio 876,62 EUR oraz 565,83 EUR. Jednak w porównaniu do państw tzw. nowej Unii, nie wypadamy już tak słabo. Z zestawienia, opublikowanego przez portal *countryeconomy.com*, wynika, iż w 2012 r. płaca minimalna w Polsce wynosiła 336,47 EUR. Tymczasem w Słowacji – 327 EUR, Czechach – 310,23 EUR, Estonii – 290 EUR, Łotwie – 285,92 EUR, a w Bułgarii jedynie 138,05 EUR. Wyjątek stanowi Chorwacja, która może poszczycić się płacą minimalną na poziomie 373,36 EUR. Oczywiście, należy przy tym pamiętać, że liczby te trzeba porównywać przy uwzględnieniu parytetu siły nabywczej w poszczególnych krajach. Jeżeli weźmiemy pod uwagę PKB na mieszkańca, poziom płacy minimalnej w Polsce, na tle innych państw UE, pozostaje na średnim poziomie.

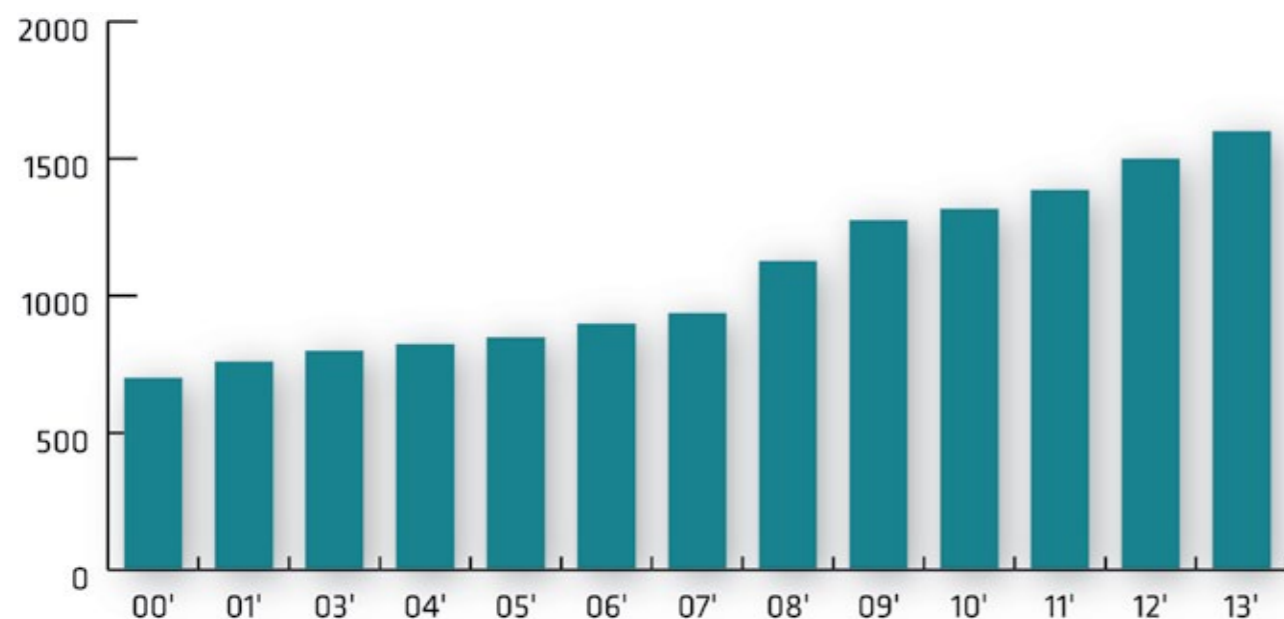
Warto zatem w tym miejscu przytoczyć zestawienie przygotowane przez Eurostat. Według Europejskiego Urzędu Statystycznego pensja minimalna w Polsce w 2013 r. wzrosła do poziomu 377 EUR, co daje nam 12. pozycję wśród państw Unii Europejskiej. Należy jednak pamiętać, że nie wszystkie kraje zostały ujęte w zestawieniu z uwagi na wspomniany brak ustawowo ustalonej płacy minimalnej. Liderem zestawienia jest Luksemburg – 1874 EUR Tuż za nim plasuje się Belgia – 1502 EUR oraz Holandia – 1469 EUR.

³ Ibidem.

WYKRES 2. Minimalne płace w Europie 2013 (brutto w euro)

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych Eurostat

Analizując dynamikę wzrostu płacy minimalnej w ostatnich latach, należy podkreślić wysoki, procentowy wzrost wynagrodzeń sięgający 83%. W 2011 roku Polska zajęła pod tym względem 4. miejsce w Europie. Oznacza to, że czasy kryzysu nie spowolniły tempa wzrostu nominalnej płacy minimalnej w naszym kraju. Co więcej, od 2004 roku mamy w Polsce do czynienia z nieustannym wzrostem dynamiki wynagrodzenia minimalnego, co wyróżnia nas na tle pozostałych państw unijnych.

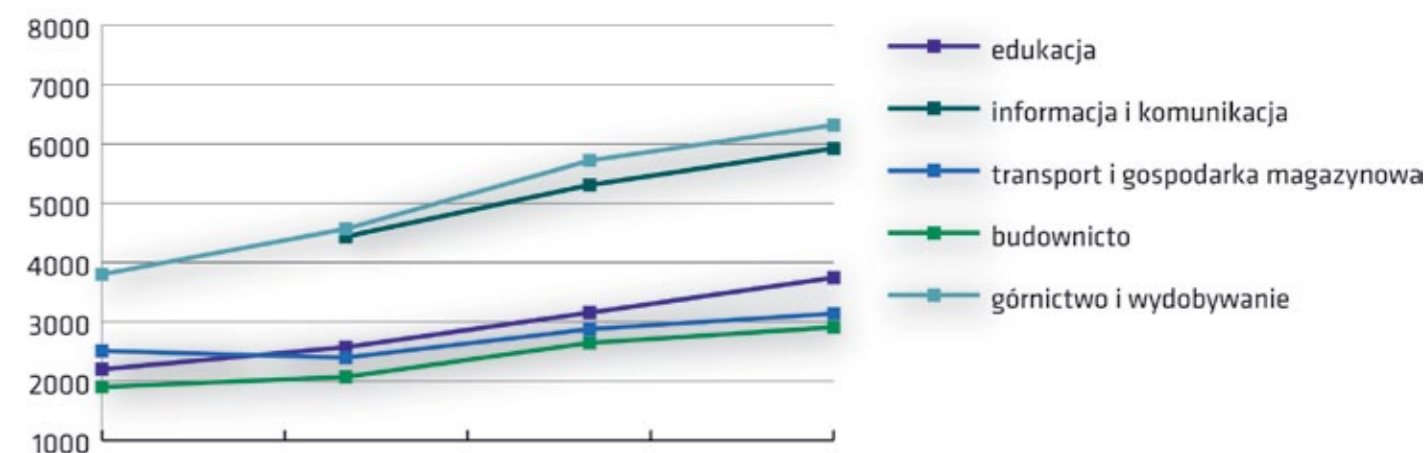
WYKRES 3. Wysokość płacy minimalnej w Polsce w latach 2000-2013

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych GUS

3. Dynamika płac w sektorze prywatnym i publicznym

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej wyniosło w 2012 roku 3521 PLN. Dziesięć lat wcześniej średnie zarobki plasowały się na poziomie 2 133 PLN. Oznacza to, że w ciągu minionej dekady zarobki Polaków wzrosły o 65%. Należy jednak pamiętać, iż powyższe dane nie uwzględniają inflacji. Najwyższe płace odnotowano w sekcji górnictwa i wydobywania, gdzie w 2003 roku wynagrodzenia wynosiły 3 801 PLN, a w 2012 roku już 6 317 PLN (wzrost o 66%). Na drugim miejscu pod względem poziomu wynagrodzeń uplasowała się sekcja informacja i komunikacja, gdzie w 2012 roku zarobki wynosiły przeciętnie 5 925 PLN miesięcznie. Nie we wszystkich branżach odnotowano roczny wzrost wynagrodzeń. Przykładowo, w sekcji transportu i gospodarki magazynowej miesięczne wynagrodzenie w 2006 roku spadło. Dlatego też różnica między zarobkami w 2003 roku i w 2012 r. jest tutaj najniższa – widoczny jest wzrost tylko o 25%. Z kolei najwyższy wzrost odnotowano w edukacji – 2 198 PLN w 2003 r. wobec 3774 PLN w 2012 r. Oznacza to wzrost o 70%.

Według danych GUS w całym 2012 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, w porównaniu do 2011 roku, wzrosło o 3,5%. Licząc od 2006 r., był to najmniejszy wzrost. Warto przypomnieć, iż w 2008 r. wynosił on ponad 10%. Zarobki rosną szybciej w sferze budżetowej (o 3,8% w pierwszym kwartale 2013 r. w porównaniu z analogicznym okresem w 2012 r.) niż w sektorze przedsiębiorstw (odpowiednio o 2,1%). Średnie miesięczne zarobki realne w pierwszym kwartale 2013 r. wzrosły o 1,3%.

WYKRES 4. Zmiany przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w wybranych sekcjach gospodarki narodowej w latach 2003-2012 (brutto w PLN)

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych portalu wynagrodzenia.pl

4. Wynagrodzenia w Polsce

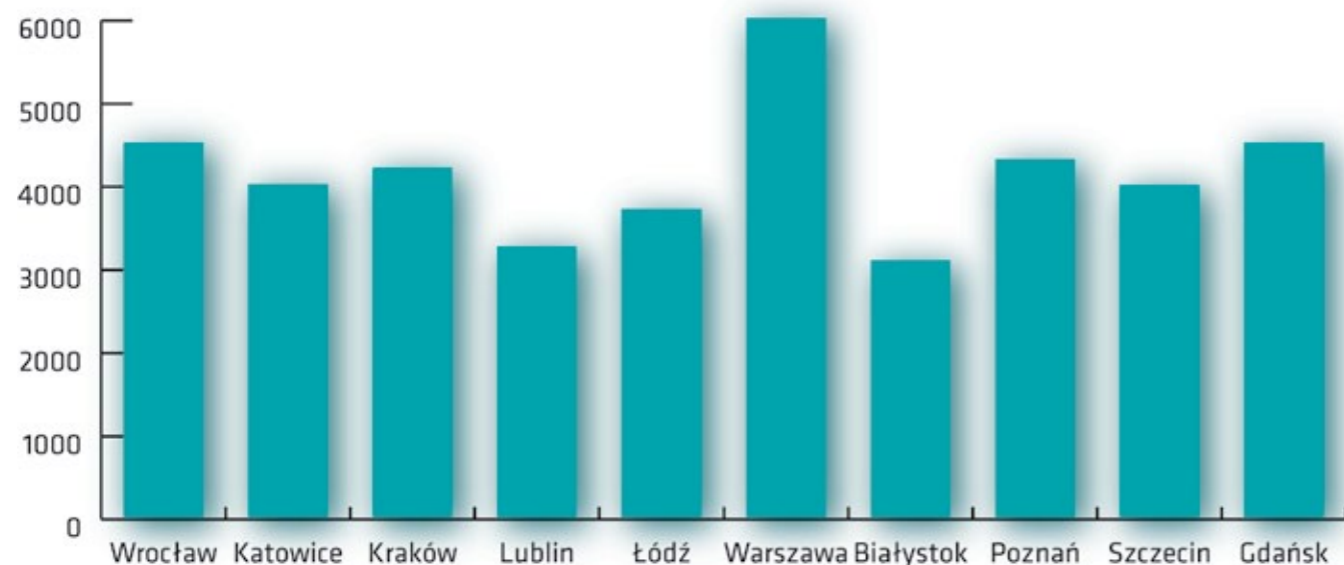
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w I kwartale 2013 roku wyniosło 3740,05 PLN brutto. Oznacza to wzrost o 2,6% w stosunku do analogicznego okresu w ubiegłym roku. Widać przy tym wyraźną różnicę między zarobkami w sektorze publicznym – 4515,68 PLN (wzrost do analogicznego okresu ubiegłego roku o 2,9%), a prywatnym – 3380,35 PLN (wzrost odpowiednio o 2,5%)⁴. Należy również zaznaczyć, że biorąc pod uwagę siłę nabywczą, realny wzrost wynosi jedynie 1,3%.

Nadal widoczne są duże dysproporcje w zarobkach w zależności od regionów Polski. Tradycyjnie najwyższe wynagrodzenia notuje się w województwie mazowieckim. Przeciętna pensja jest aż o 21,5% wyższa niż średnia krajowa. Największy wpływ na ten wynik ma Warszawa, gdzie średnie zarobki wynoszą sporo ponad przeciętną, koło

⁴ W porównaniu z I kwartałem ubiegłego roku najwyższy wzrost płac zanotowano w branżach: energetyce (o 4,4%), nieruchomości (o 4,1%), działalności naukowej i technicznej (o 3,3%). Najniższy wzrost w przetwórstwie przemysłowym (o 2,0%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacja oraz informacji i komunikacji (po 2,1%). Niższe niż przed rokiem przeciętne miesięczne wynagrodzenie było jedynie w sekcjach: budownictwo i działalność finansowa i ubezpieczeniowa (odpowiednio o 1,8% i o 0,8%).

6 tys. brutto miesięcznie. Według danych PKPP Lewiatan w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy pensje warszawiaków wzrosły przeciętnie o 4 proc. Dla porównania, mieszkańcy Białegostoku musieliby pracować na warszawską pensję dwa miesiące.

WYKRES 5. Wynagrodzenia w wybranych miastach Polski w 2012 (brutto w PLN)

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych portalu wynagrodzenia.pl

Jak wynika z danych Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń, 25% mieszkańców stolicy zadeklarowało zarobki na poziomie 10 tys. PLN lub więcej. Podczas gdy najbogatsi gdańszczanie i wrocławianie deklarowali nieco ponad 7 tys. PLN brutto. Mediana wynagrodzeń w tych miastach to 4,5 tys. PLN. Tuż za nimi plasuje się Poznań, z przeciętnym wynagrodzeniem na poziomie 4,3 tys. PLN. Ponad granicę 4 tys. znajduje się także Kraków i Katowice (odpowiednio 4,2 tys. i 4 tys. PLN). W pozostałych miastach wojewódzkich mediana wynagrodzeń waha się między 3 a 4 tys. PLN. Najniższe płace odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (o 13,6% mniejsze niż średnio w kraju), podkarpackim (o 13,4%), lubuskim (o 13,2%) i kujawsko-pomorskim (o 13,1%). Powyższa klasyfikacja wygląda nieco inaczej, jeżeli nie uwzględnimy miast wojewódzkich. Wówczas pozycję lidera zajmuje województwo pomorskie (3,9 tys.), a tuż za nim plasują się mazowieckie, dolnośląskie i wielkopolskie.

Należy podkreślić, iż w województwie mazowieckim najszerzej otwierają się nożyce różnic płacowych pomiędzy stolicą, a pozostałymi miastami województwa. Różnice w zarobkach dochodzą tu do ponad 2 tys. PLN. Na Pomorzu i Śląsku różnica ta wynosi ok. 500 -600 PLN. Najmniejszą różnicę odnotowano w woj. podlaskim – zaledwie 85 PLN.

5. Zarobki według branż

Biorąc pod uwagę średnie zarobki na szeregowych stanowiskach, najwyższe wynagrodzenia w 2012 roku odnotowano w branży IT oraz telekomunikacji. Według danych OBW mediany miesięcznych wynagrodzeń brutto wyniosły odpowiednio 3 500 oraz 2 715 PLN brutto. Płace w tej branży są dość zróżnicowane i zależą od wielkości firmy oraz regionu, w którym jest ona ulokowana. Płace powyżej 5 tys. PLN odnotowano również w branży finansowej. Najmniej zarabiają natomiast zatrudnieni w służbie zdrowia, sektorze publicznym, kulturze i nauce oraz sektorze organizacji pozarządowych. Mediana wynagrodzeń w sektorze publicznym wyniosła 3 tys. PLN.

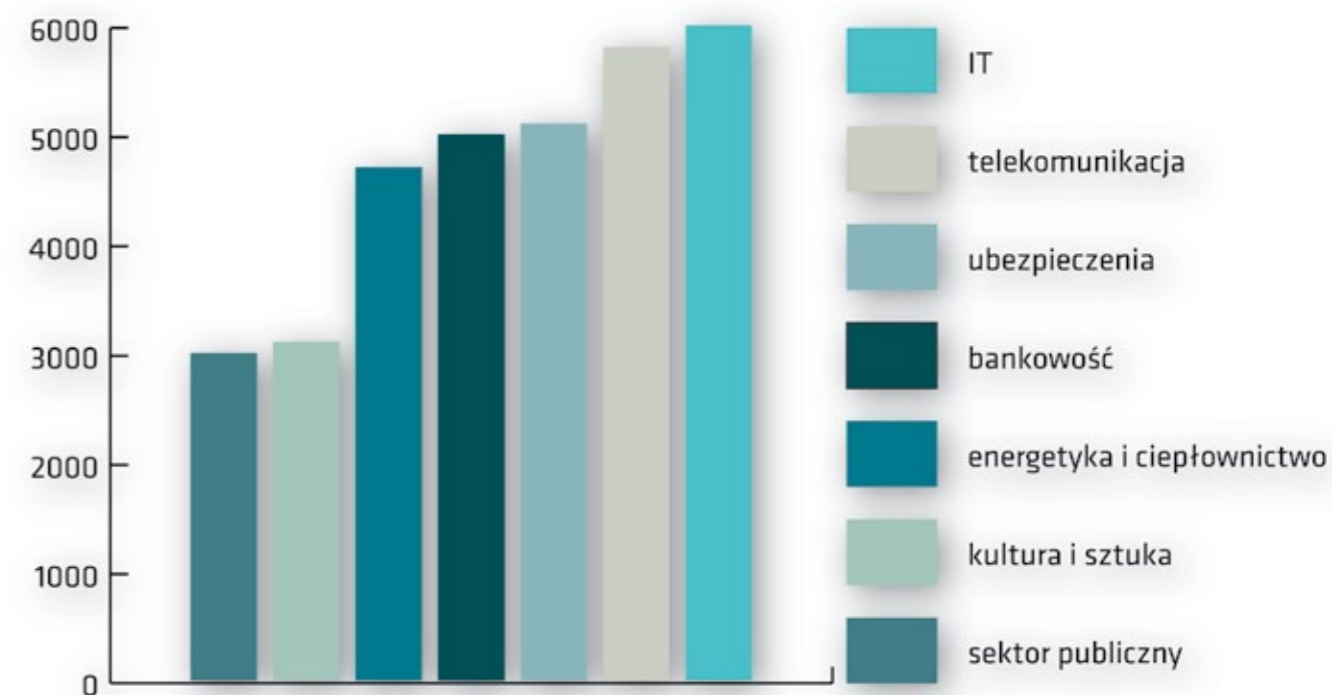
Należy dodać, że stawki wynagrodzenia w poszczególnych branżach uzależnione są od stażu pracy. W najlepiej opłacanych branżach rozpiętości płacowe pomiędzy młodymi pracownikami, a doświadczonymi ekspertami sięgają w niektórych przypadkach prawie 200%. Oczywiście, związane jest to najczęściej ze zmianą stanowiska, czyli rozwojem kariery w ramach danej organizacji. Standardem jest, że osoba na stanowisku kierowniczym zarabia dwu- lub trzykrotnie więcej niż pracownik szeregowy. Przykładowo, początkujący pracownicy branży IT mogą liczyć na wynagrodzenie rzędu 3,3 tys. PLN (mediana). Natomiast dyrektorzy mogą spodziewać się 15 tys. PLN.

TABELA 1. Wynagrodzenia w najniżej i najwyżej opłacanych branżach na różnych szczeblach organizacji w 2012 roku (wynagrodzenia brutto w PLN)

BRANŻA	PRACOWNIK SZEREGOWY	SPECJALISTA	STARSZY SPECJALISTA	KIEROWNIK	DYREKTOR /ZARZĄD
organizacje pozarządowe	2 145	2 900	3 500	3 780	5 000
służba zdrowia	2 350	3 200	3 825	5 000	9 100
kultura i sztuka	2 400	3 000	3 600	4 500	6 250
sektor publiczny	2 403	3 000	3 800	4 600	7 200
nauka, szkolnictwo	2 540	3 000	3 500	4 200	5 500
ubezpieczenia	2 600	4 400	6 525	8 400	15 200
telekomunikacja	2 715	4 800	7 600	7 820	16 000
bankowość	3 100	4 400	7 000	7 910	15 300
energetyka i ciepłownictwo	3 200	4 400	6 250	6 500	16 000
IT	3 500	5 000	7 800	8 700	15 000

Źródło: Ogólnopolskie Badanie Wynagrodzeń (OBW) przeprowadzone przez Sedlak & Sedlak w 2012 roku

WYKRES 6. Mediana wynagrodzeń w wybranych branżach w 2012 r. (brutto w PLN)

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń Sedlak & Sedlak

Podobnie jak w ubiegłych latach, zaobserwowano dysproporcje płacowe pomiędzy kobietami a mężczyznami. Przykładowo, w bankowości wynagrodzenie kobiet jest o 2,1 tys. PLN mniejsze, niż mężczyzn. Nieco lepiej sytuacja wygląda w energetyce i ciepłownictwie. Tutaj różnice sięgają 550 PLN. Co ciekawe, według danych OBW w jednej z branż – w organizacjach pozarządowych – kobiety zarabiają o 200 PLN więcej niż mężczyźni. Widać zatem wyraźnie, że dysproporcje są najbardziej widoczne w najlepiej opłacanych branżach.

Znamiennym jest, iż najlepsze zarobki notuje się w firmach z zagranicznym kapitałem. W branży IT różnice w wynagrodzeniach mogą sięgać 31%, nie jest to jednak rekord. Według danych OBW średnie wynagrodzenie w służbie zdrowia w firmach z kapitałem zagranicznym może sięgnąć nawet 6 tys. PLN. Jest więc ponad 100% wyższe niż w firmach polskich.

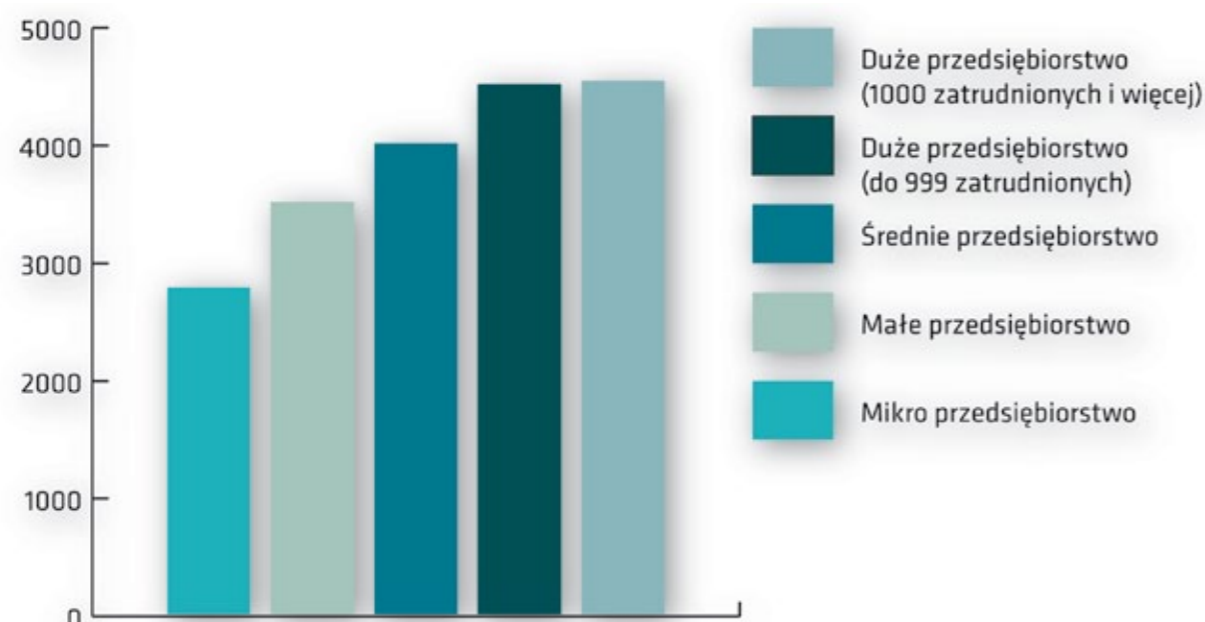
Wysokość wynagrodzeń w poszczególnych branżach przekłada się na zróżnicowanie płacowe według stanowisk. Wśród szeregowych pracowników najlepiej opłacani są programiści (ze średnią 3 900 PLN), następnie doradcy bankowi (3 432 PLN) oraz przedstawiciele handlowi (3 200 PLN). Najgorzej opłacane stanowiska to pracownicy produkcyjni oraz sprzedawcy. W ostatnim przypadku średnie wynagrodzenie, wynoszące 1 700 PLN, jest niewiele wyższe od płacy minimalnej.

6. Wynagrodzenia według wielkości firmy

Wielkość przedsiębiorstwa wpływa proporcjonalnie na wysokość zarobków. Jak wynika z danych OBW, najwyższe wynagrodzenia oferują duże firmy, zatrudniające powyżej 1000 pracowników⁵. Mediana wynagrodzeń w tych przedsiębiorstwach wynosi 4 530 PLN. Największe dysproporcje pomiędzy zarobkami w małych i w dużych firmach odnotowano w branży IT. W przedsiębiorstwach zatrudniających do 9 osób mediana wynagrodzeń wynosi 2 500 PLN, podczas gdy w dużych korporacjach aż 6 800 PLN. Oznacza to wzrost o 172%. Jak zauważają autorzy Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń, cechą charakterystyczną dającą się zauważyć w tych przedsiębiorstwach, jest dysproporcja płacowa na poszczególnych stanowiskach. Mediana wynagrodzeń na stanowiskach dyrektorskich oraz wśród członków zarządu wynosi 7 000 PLN dla mikroprzedsiębiorstw. W firmach zatrudniających 1000 i więcej osób jest ona o 240% większa.

Według danych OWB wysokość wynagrodzeń w zależności od wielkości firmy uzależniona jest również od jej lokalizacji. Najwyższe zarobki otrzymują mieszkańcy województwa mazowieckiego. Mediana wynagrodzeń jest tutaj najwyższa. Jeżeli chodzi o małe i mikroprzedsiębiorstwa, najniższą medianę zarobków odnotowano w województwie świętokrzyskim: 2075 PLN w przypadku firm zatrudniających do 9 osób oraz 2500 PLN w firmach zatrudniających do 49 osób. Inaczej wygląda sytuacja w średnich przedsiębiorstwach, tj. zatrudniających do 249 osób. W tego typu firmach najmniej zarabiają mieszkańcy województwa podkarpackiego – 3 tys. PLN. Z kolei najniższą medianę wynagrodzeń w firmach zatrudniających powyżej 1000 pracowników odnotowano w województwie opolskim, podlaskim, lubelskim oraz lubuskim.

WYKRES 7. Wynagrodzenia w firmach o różnej wielkości (w PLN)

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń 2012

7. Wynagrodzenia według stanowisk

Jak wynika z Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń (OBW), przeprowadzonego przez firmę Sedlak & Sedlak w 2012 roku, mediana wynagrodzeń według stanowisk wyniosła 4 tys. PLN brutto. Najniższe wynagrodzenia w 2012 roku otrzymali pracownicy ochrony oraz szwaczki. Przeciętna płaca na tych stanowiskach wyniosła 1 568 PLN brutto, a więc nieco powyżej poziomu minimalnego wynagrodzenia w 2012 roku (1 500 PLN). Na niskie płace mogą narzekać również pracownicy porządkowi (1 626 PLN), kelnerzy (1 652 PLN) oraz asystentki stomatologiczne (1 675 PLN).

Najniższe wynagrodzenie było o 60% niższe od mediany ogółem, natomiast najwyższa płaca była aż o 413% wyższa od mediany (pensja na stanowisku dyrektora departamentu banku w wysokości 20 500,00 PLN brutto). Znacznie powyżej średniej zarabiają również dyrektorzy ds. personalnych (16 250 PLN), dyrektorzy działów IT (15 000 PLN), dyrektorzy ds. finansów i controllingu (15 000 PLN) oraz dyrektorzy ds. badań i rozwoju (14 000 PLN).

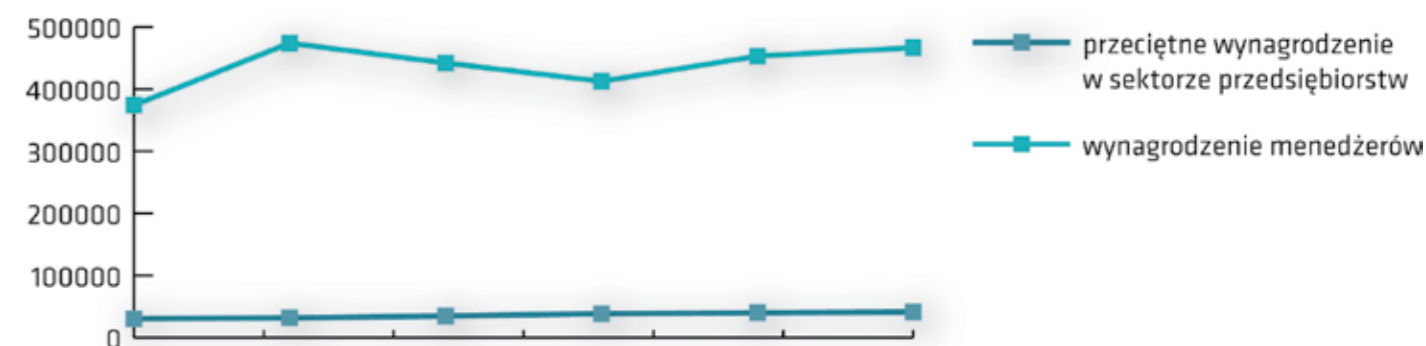
WYKRES 8. Mediana najwyższej i najniższej wynagradzanych stanowisk w 2012 roku (brutto PLN)

Źródło: Ogólnopolskie Badanie Wynagrodzeń (OBW) przeprowadzone przez Sedlak & Sedlak w 2012 roku

W ostatnim czasie bardzo szeroko dyskutowano nad kwestią wysokości wynagrodzenia najwyższej kadry menedżerskiej. Wzrost płac na tych stanowiskach powszechnie postrzegana jest jako zbyt duża i nieadekwatna do wyników osiągniętych przez spółki. Jednakże, gdy przeanalizujemy zmiany wynagrodzeń menedżerów i przeciętne wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w latach 2005-2010, okazuje się, że ta teza nie jest do końca słuszna. Na przestrzeni tych pięciu lat, płace kadry najwyższego szczebla wzrosły o 25% (z 374 tys. PLN do 466,7 tys. PLN rocznie), natomiast w sektorze przedsiębiorstw podwyżki sięgnęły aż 37% (z 30,2 tys. PLN do 41,2 tys. PLN rocznie).

WYKRES 9. Wynagrodzenia menedżerów i w sektorze przedsiębiorstw w latach 2005-2010 (dane roczne, brutto w PLN)

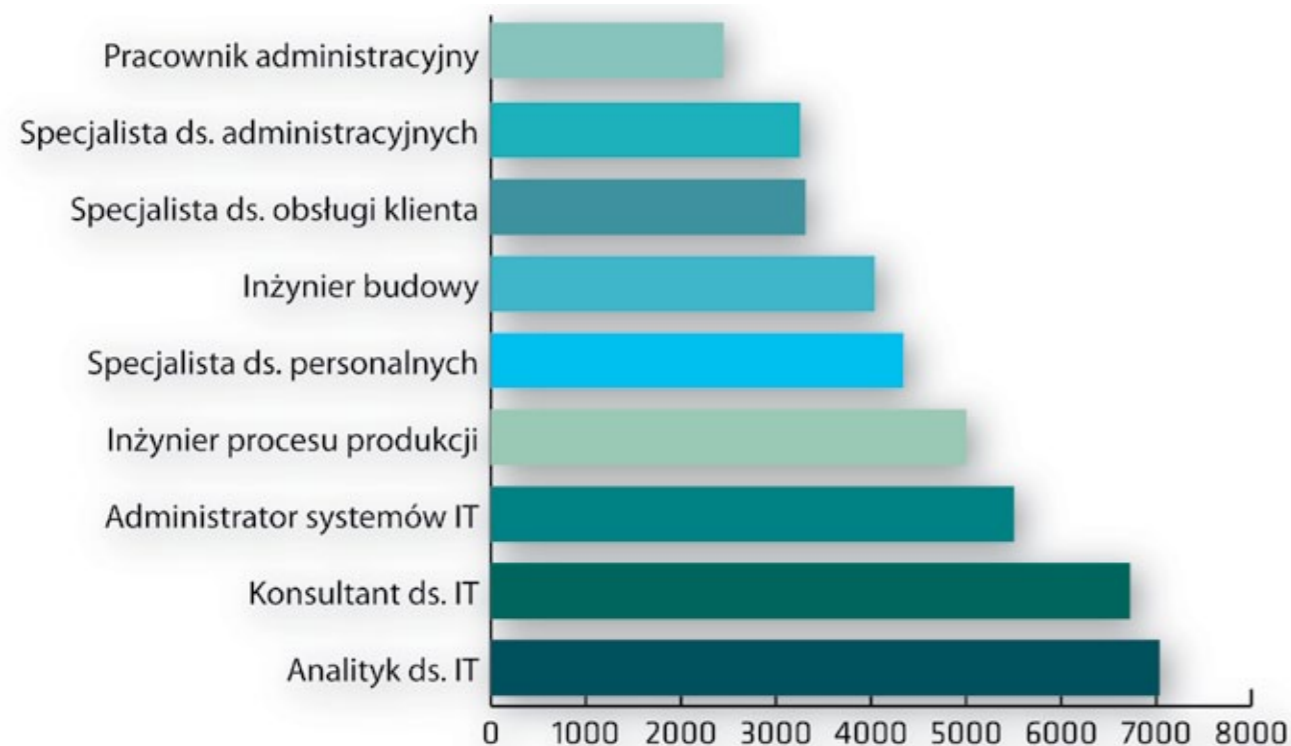

Źródło: Opracowanie Sedlak & Sedlak na podstawie sprawozdań finansowych spółek giełdowych oraz GUS

Średnie wynagrodzenia na stanowiskach specjalistów nieznacznie wzrosły w porównaniu z rokiem 2011. Poniżej mediany, tj. 4000,00 PLN brutto, znajdują się zarobki pracownika administracyjnego, specjalisty ds. administracyjnych i specjalisty ds. obsługi klienta.

Płace na poziomie około 4000,00 PLN brutto otrzymali w 2012 r. inżynier budowy i specjalista ds. personalnych. Powyżej mediany plasują się natomiast inżynier procesu produkcji (5 tys. PLN brutto), administrator systemów IT (5,5 tys. PLN brutto), konsultant ds. IT (6 723 PLN brutto) i analityk ds. IT (7 033,00 PLN brutto).

WYKRES 10. Średnie wynagrodzenia na stanowiskach specjalistów (brutto w PLN)

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych z narzędzia „Moja płaca”, www.wynagrodzenia.pl/moja_placa.php

8. Wynagrodzenia w sektorze publicznym

Wynagrodzenia osób zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych, zaliczanych do tzw. korpusu służby cywilnej, obliczane są na podstawie mnożników kwot bazowych⁶. W 2012 roku kwota bazowa wynosiła 1873,84 PLN. Najwyższymi zarobkami cieszyli się pracownicy placówek zagranicznych, zarabiając 7 726 PLN (brutto)⁷. Nieco mniej zarabiali pracownicy Ministerstw (7 040 PLN) oraz Urzędów Kontroli Skarbowej (6 385 PLN). Najmniejsze wynagrodzenia zanotowano na stanowiskach w wojewódzkiej i powiatowej administracji zespolonej, odpowiednio 3 677 PLN oraz 2 946 PLN. Warto zauważyć, że choć płace nominalne wzrosły, uwzględniając inflację, odnotowano spadek wynagrodzeń w korpusie służby cywilnej o 1,4% w porównaniu do 2011 roku.

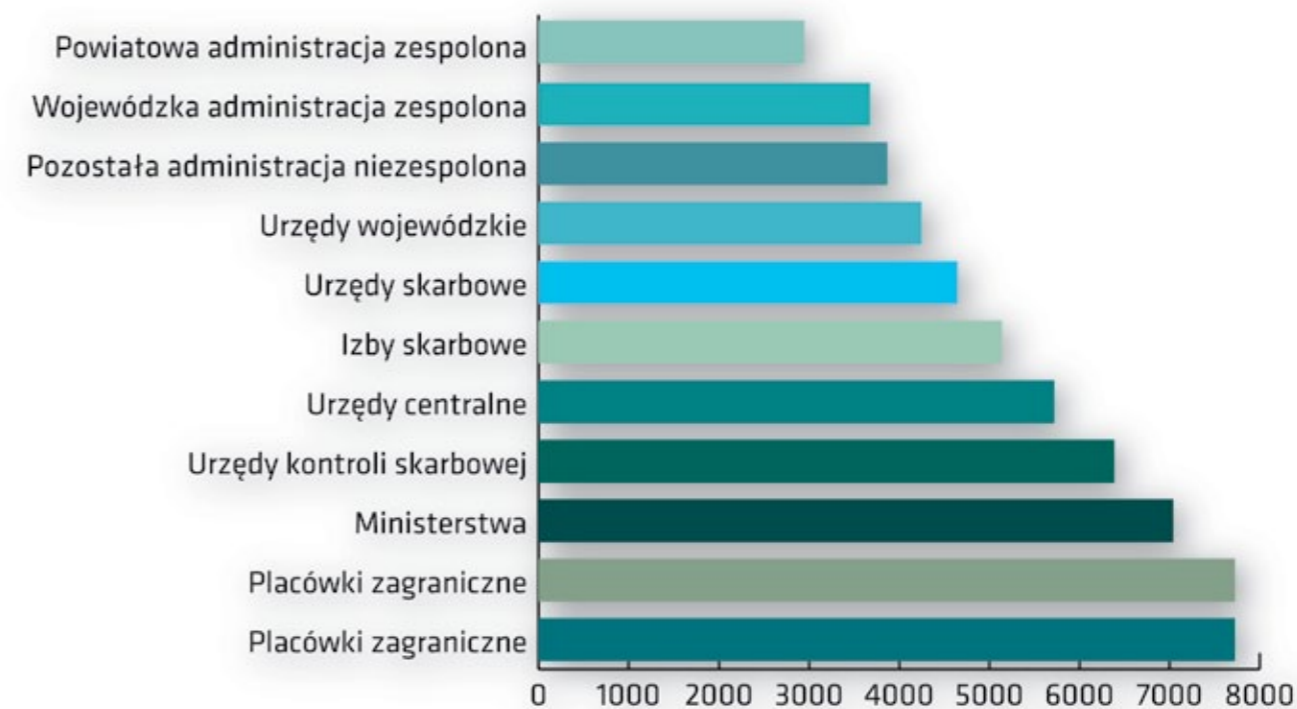
Według sprawozdania Szefa Służby Cywilnej o stanie służby cywilnej i realizacji zadań tej służby w 2012 r., przeciętne miesięczne wynagrodzenie KSC wyniosło 4 729 PLN brutto wraz z nagrodami i dodatkowym wynagrodzeniem rocznym.

⁶ Korpus służby cywilnej tworzą pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych (tzn. wyższych stanowiskach w służbie cywilnej, stanowiskach średniego szczebla zarządzania, stanowiskach koordynujących, samodzielnych, specjalistycznych oraz wspomagających) m.in. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, urzędach centralnych organów administracji rządowej lub jej podległych, izby i urzędy skarbowe.

⁷ Dane według Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

W porównaniu do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, które w 2012 r. wyniosło 3 728 PLN brutto wraz z wypłatami nagród z zysku, było o 34,3 % wyższe.

WYKRES 11. Wynagrodzenia w KSC w 2012 roku wg kategorii urzędów (brutto w PLN)

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

Analizując wynagrodzenia w poszczególnych ministerstwach, można stwierdzić, że zdecydowanie najlepiej zarabiają pracownicy Ministerstwa Spraw Zagranicznych (7 997 PLN), Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (7 836 PLN) oraz Ministerstwa Finansów (7 743 PLN). Najmniej Ministerstwa Zdrowia (5 854 PLN) oraz Skarbu Państwa (5 864 PLN). Przeciętne miesięczne wynagrodzenia w urzędach wojewódzkich wahają się od 3 627 PLN do 4 502 PLN, w zależności od regionu.

9. Wynagrodzenia zarządu spółek giełdowych w Polsce

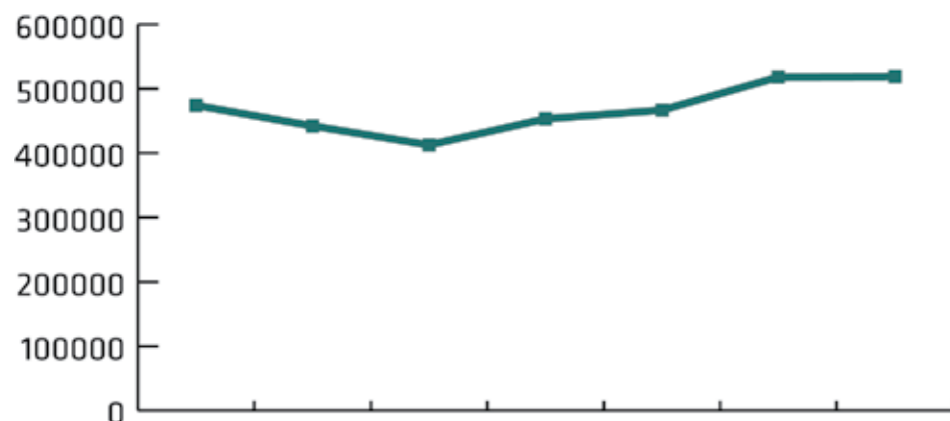
Według firmy PricewaterhouseCoopers (PwC) wynagrodzenia krótkookresowe członków zarządu największych spółek giełdowych wzrosły o około 10% w porównaniu do 2011 roku. Natomiast, jeśli chodzi o poziom wypłacanych premii, uległy one stabilizacji – premia stanowi około 35% całości pakietu wynagrodzenia. Świadczy to o stosunkowo mało agresywnym podejściu do kształtowania polityki wynagrodzeń kadry zarządzającej. Podobnie jak w roku ubiegłym, około 40% spółek oferuje swoim menedżerom długookresowe programy motywacyjne. Tak zwane premie odroczone są coraz bardziej popularne, choć ich postrzeganie w środowisku kadry zarządzającej nie jest w pełni pozytywne.

PwC zauważa, że nowe wymogi regulacyjne wręcz wymuszają stosowanie systemów premiowych, opartych na częściowym odraczaniu wynagrodzenia zmiennego. Mechanizmy te zostały już wprowadzone przez banki do wypłat w 2013 roku. W Polsce najbardziej popularnymi długookresowymi programami motywacyjnymi są opcje menedżerskie (najczęściej na akcje nowej emisji), ale należy podkreślić także znaczący spadek w 2012 roku udziału tej formy wynagradzania na rzecz akcji i pozostałych instrumentów finansowych. Najpopularniejszymi miernikami długookresowymi w Polsce pozostały: zysk na akcję (EPS) oraz EBITDA. Coraz większego znaczenia nabierają jednak cele indywidualne, szczególnie te, związane z uzyskaniem absolutorium z wypełnianych obowiązków.

Zgodnie z raportem „Wynagrodzenia zarządów największych spółek giełdowych w 2012 roku” PwC, głównym czynnikiem kształtowania się wysokości płacy zasadniczej pozostaje wciąż wielkość spółki i stopień skomplikowania biznesu. Najlepiej zależność tę oddaje kapitalizacja rynkowa, a w dalszej kolejności aktywa i przychody spółki.

Spółki z WIG20 płacą swojej kadrze zarządzającej średnio ok. 1,89 mln PLN rocznie, czyli prawie 1,4 razy więcej, niż spółki z mWIG40 i dwa razy więcej niż z sWIG80. Różnice te utrzymują się na podobnym poziomie w ciągu ostatnich lat (tj. 1,6 i 1,9 w roku 2011 oraz 1,4 i 1,9 w roku 2010). W porównaniu z rokiem poprzednim, najwyższy (tj. ok. 20%) wzrost wynagrodzeń odnotowały spółki z mWIG40. Znacząco zmalało tempo wzrostu wynagrodzeń spółek z dwóch pozostałych indeksów, tj. z 25% w roku 2011 do 8% w roku 2012 w przypadku WIG20 oraz brak wzrostu w przypadku sWIG80. Według Raportu „Wynagrodzenia członków zarządów spółek notowanych na GPW w 2012 roku” Sedlak & Sedlak mediana rocznego wynagrodzenia całkowitego prezesów, wiceprezesów, członków zarządów oraz prokurentów, wyniosła 518,9 tys. PLN.

WYKRES 12. Roczne wynagrodzenie brutto menedżerów spółek giełdowych w latach 2006 - 2012 (osoby pracujące cały rok 2012)

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu „Wynagrodzenia członków zarządów spółek notowanych na GPW w 2012 roku”, Sedlak & Sedlak

Z raportu firmy Sedlak & Sedlak wynika, że w roku 2012 najwięcej zarabiali wiceprezesi zarządów – 597 tys. PLN, na drugim miejscu znaleźli się prezesi z medianą płac na poziomie 533,5 tys. PLN.

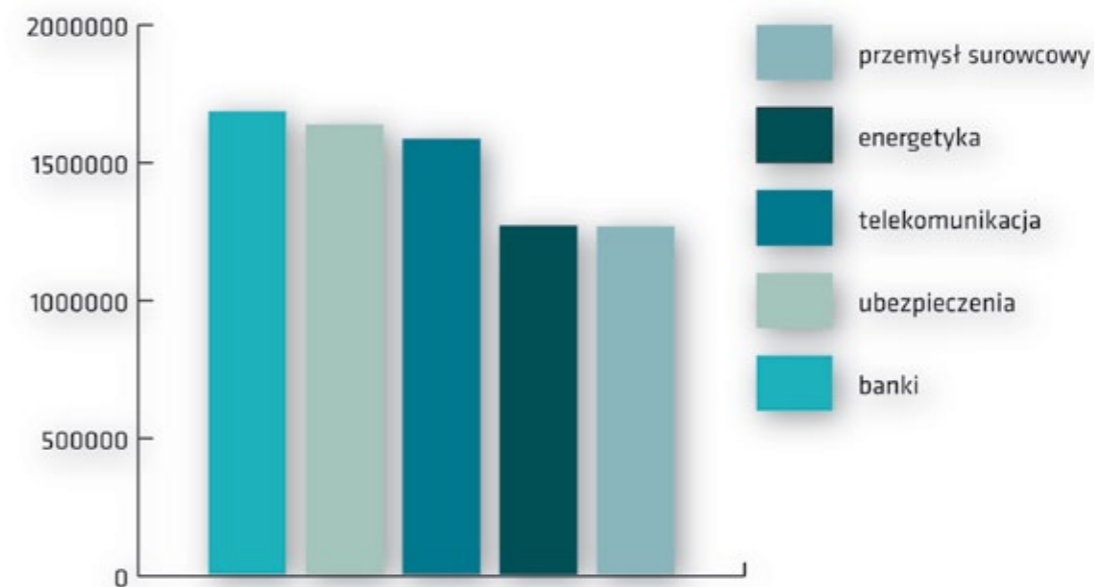
TABELA 2. Roczne wynagrodzenia brutto menedżerów pełniących różne funkcje

	MEDIANA WYNAGRODZEŃ W 2011 ROKU	MEDIANA WYNAGRODZEŃ W 2012 ROKU	ZMIANA
Prezes zarządu	550000	533 482	-3%
Wiceprezes zarządu	546000	597 000	9%
Członek zarządu	516000	518 950	1%
Prokurent	208000	172 000	-17%
Ogółem	518000	518 900	0,20%

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie Raportu „Wynagrodzenia członków zarządów spółek notowanych na GPW w 2012 roku”, Sedlak & Sedlak

W 2012 r. najwyższe płace otrzymała kadra menedżerska pracująca w bankach – 1,68 mln PLN. Na kolejnych miejscach uplasowali się menedżerowie z branży ubezpieczeniowej – mediana wynagrodzeń utrzymywała się na poziomie 1,63 mln PLN oraz na poziomie powyżej 1 mln PLN rocznie dla sektora telekomunikacji, energetyki, przemysłu surowcowego oraz na rynku kapitałowym.

WYKRES 13. Mediana wynagrodzenia całkowitego menedżerów w spółkach z różnych branż (osoby pracujące cały 2012 rok)

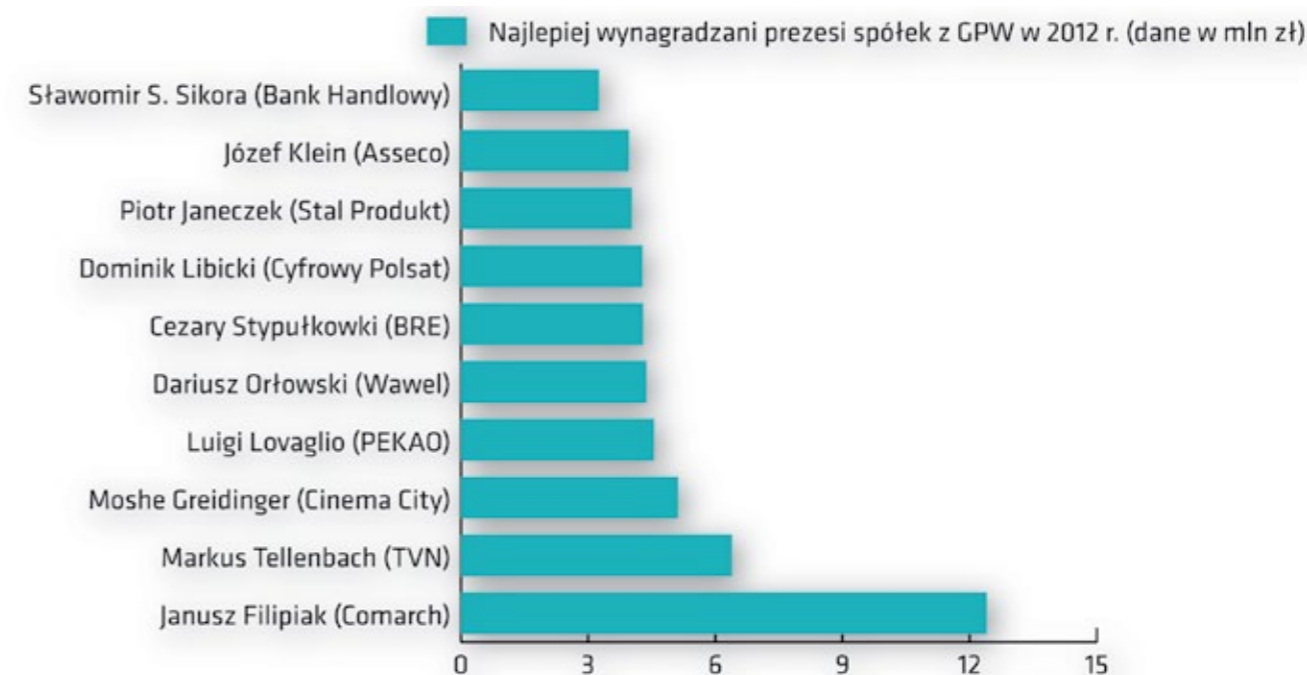
Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie Raportu „Wynagrodzenia członków zarządów spółek notowanych na GPW w 2012 roku”, Sedlak & Sedlak

9.1 Wynagrodzenia prezesów spółek giełdowych w Polsce

W 2012 roku prezesi zarządów spółek WIG 20, mWIG 40 i sWIG 80 mogli liczyć na przeciętne wynagrodzenie w wysokości około 1 227 tys. PLN rocznie. Najlepiej opłacane były branże: media (ok. 2,8 mln PLN rocznie), bankowość (ok. 2,03 mln PLN rocznie), ubezpieczenia (ok. 1,7 mln PLN rocznie), surowce (ok. 1,66 mln PLN rocznie), i telekomunikacja (ok. 1,63 mln PLN rocznie)⁹.

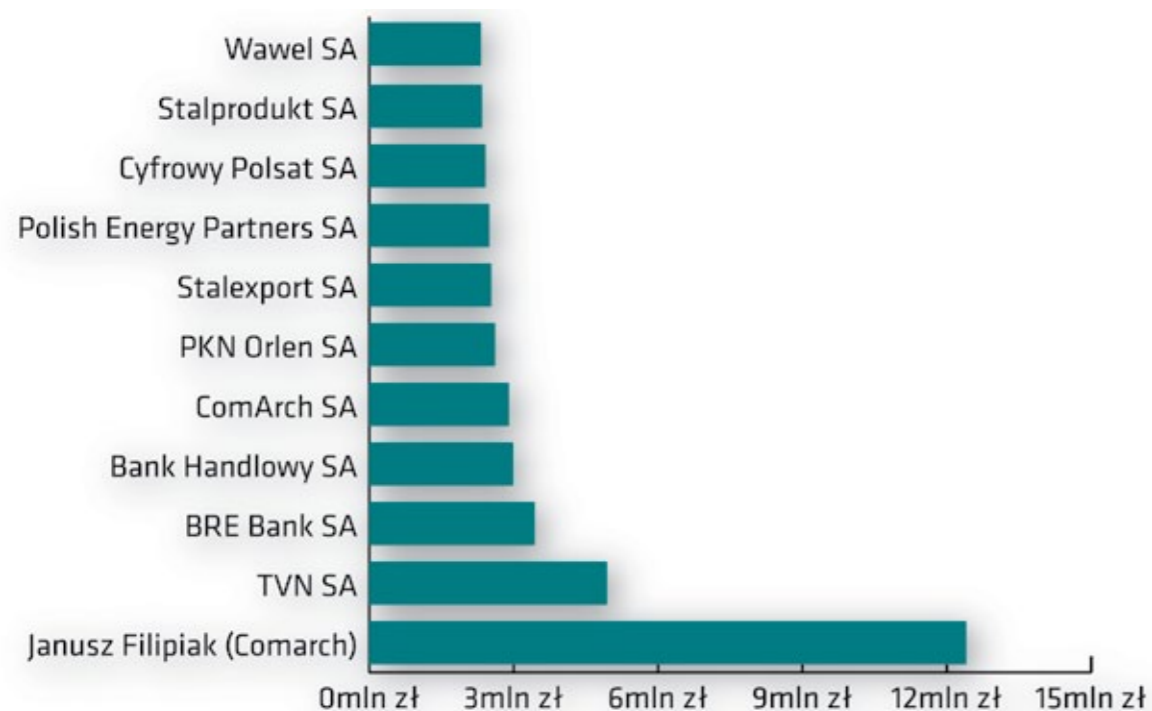
Poniżej zestawienie dziesięciu najlepiej wynagradzanych w 2012 roku prezesów spółek z GPW wg PwC.

WYKRES 14. Najlepiej wynagradzani prezesi spółek z GPW w 2012 r.

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych PwC

WYKRES 15. Ranking najwyższych średnich wynagrodzeń prezesów i członków zarządu spółek notowanych na GPW w 2012 roku.

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie Raportu „Wynagrodzenia członków zarządów spółek notowanych na GPW w 2012 roku” Sedlak & Sedlak

9.2 Wynagrodzenia prezesów spółek z udziałem skarbu państwa

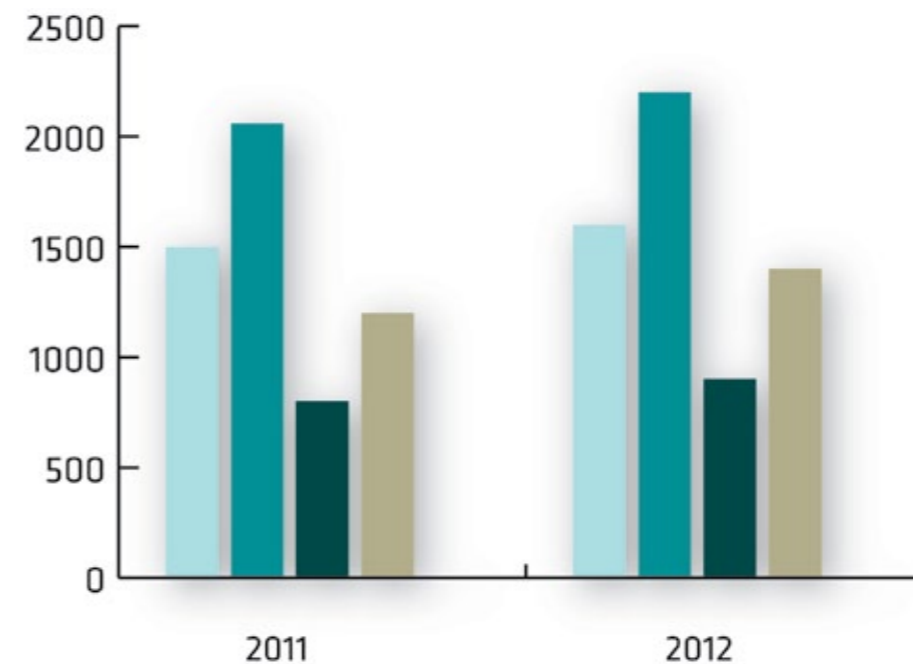
Raport PwC pokazuje, że poziom wynagrodzeń osób zarządzających uzależniony jest od struktury właścicielskiej firm. Dotyczy to w szczególności spółek z dużym udziałem Skarbu Państwa. Wynagrodzenie członków zarządu w tych spółkach jest średnio o 30% niższe niż na przykład w spółkach WIG 20 i o 38% w spółkach nWIG 40. Wynagrodzenie członków zarządu i prezesów spółek z udziałem Skarbu Państwa jest uwarunkowane zapisami tzw. ustawy kominowej (ustawa z 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi). Zapisy ustawy miały wyjść naprzeciw oczekiwaniom społecznym i ograniczyć poziom wynagrodzenia urzędników i pracowników spółek samorządowych i Skarbu Państwa.

Ustawa kominowa sprawiła, iż w spółkach Skarbu Państwa często zatrudniani są pracownicy o niskich kompetencjach i małej motywacji do efektywnego zarządzania, ponieważ tylko oni gotowi są podjąć pracę za pensję dużo niższą niż średnia rynkowa.

Sytuacja ta powoduje, iż duże spółki Skarbu Państwa, działające w istotnych dla gospodarki branżach, napotykają ogromny problem, jeśli chodzi o możliwość zatrudnienia dobrych menedżerów do realizacji strategicznych projektów. Wykwalifikowany pracownik, znający swoją wartość na rynku pracy, woli pracować w spółce giełdowej lub u zagranicznej konkurencji.

Ustawa kominowa, obowiązująca w Polsce, wymaga znaczącej nowelizacji. Powinna ona bowiem pozwolić na przyznawanie kadry kierowniczej wynagrodzenia, którego wysokość będzie uzależniona od rezultatów pracy i wysokości zysku. Tylko taki system wynagradzania da maksymalną motywację do efektywnego zarządzania spółką i będzie zgodny z praktyką powszechną w gospodarce światowej.

WYKRES 16. Zmiany poziomu wynagrodzeń wg WIG i udziału Skarbu Państwa w akcjonariacie

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych PwC

9.3 Wynagrodzenia członków zarządów banków notowanych na GPW w 2012 roku

W 2012 roku mediana wynagrodzenia członków zarządów banków wyniosła prawie 1 676 500 PLN. Płace najlepiej zarabiających prezesów przekraczały 2 550 000 PLN rocznie. Według danych raportu „Wynagrodzenia członków zarządów banków notowanych na GPW w 2012 roku” mediana zarobków wiceprezesów to 1 425 000 PLN, a członków zarządu - 1 683 150 PLN¹⁰. W porównaniu z ubiegłym rokiem wynagrodzenia wiceprezesów oraz członków zarządów spadły odpowiednio o 5,6% i 6,6%. W zestawieniu z poprzednimi latami zauważyć można ogólny spadek poziomu wynagrodzeń, wywołany w głównej mierze skutkami ogólnoświatowego kryzysu. Warto przypomnieć, że w 2009 roku płace członków zarządu sięgały prawie 2 000 000 PLN, a w 2008 roku prawie 3 000 000 PLN. Według firmy Sedlak & Sedlak najwięcej, bo 5 mln 866 tys. PLN, zarobił w 2012 r. wiceprezes zarządu Banku Handlowego, Misbah Ur-Rahman-Shah, natomiast najlepiej wynagradzanym prezesem był szef Pekao, Luigi Lovaglio, którego wynagrodzenie wyniosło 4 mln 563 tys. PLN¹¹.

10. Wynagrodzenia prezesów spółek giełdowych w USA

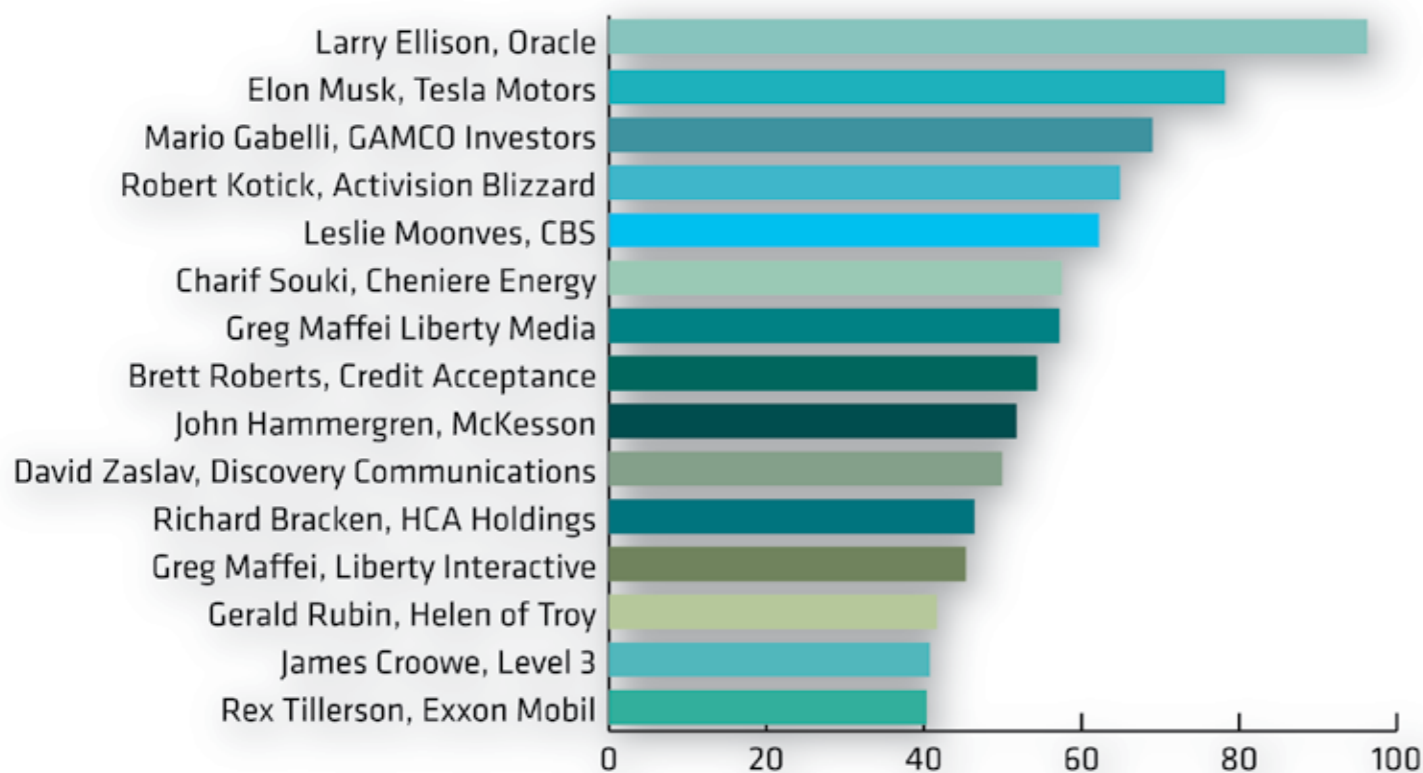
Zgodnie z badaniem Agencji Bloomberg, biorącym pod uwagę wysokość wynagrodzeń 11 tys. prezesów amerykańskich spółek, wyłoniono 15 najlepiej opłacanych osób. Wysokość płac zależy przede wszystkim od otrzymanych opcji na akcje, premii i udziałów. Liderem zestawienia jest Larry Ellison, założyciel i prezes Oracle. Ellison otrzymał w poprzednim roku 90,7 mln USD w opcjach, a większość jego szacowanego na 39 mld USD majątku jest ulokowana w akcjach Oracle. Drugie miejsce zajął Elon Musk, twórca firmy motoryzacyjnej Tesla Motors, która produkuje samochody elektroniczne. Akcje firmy zyskały w tym roku już 271 %.

¹⁰ Podsumowanie raportu „Wynagrodzenia członków zarządów banków notowanych na GPW w 2012 roku”, Sedlak & Sedlak, <http://www.wynagrodzenia.pl/arttykul.php/wpis.2718> (05.10.2013)

¹¹ Dane za 2012 r. wg opracowania Sedlak & Sedlak.

Wnioski są następujące – im większa spółka, tym więcej skłonna jest zapłacić utalentowanemu menedżerowi. Jego działania będą miały bowiem wpływ procentowy, a nie kwotowy. Ponieważ rozmiar spółek publicznych przez ostatnie dekady rósł, ich prezesi zarabiali coraz więcej. Prognozy na przyszłość pozwala ustalić amerykańska ustawa, która nakazuje, by akcjonariusze spółek publicznych poprzez uchwały wydawali (niewiążące) rekomendacje odnośnie do poziomu płac prezesów. W ciągu 2 lat obowiązywania tego prawa w 98% przypadków akcjonariusze akceptują ustalenia zarządu¹².

Poniżej lista Agencji Bloomberg:

WYKRES 17. 15 najlepiej opłacanych amerykańskich prezesów w 2012 r. wg Agencji Bloomberg (mIn USD)¹³

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych Agencji Bloomberg

Waszyngtoński Instytut Studiów Politycznych (WISP) twierdzi, że najlepiej opłacani prezesi spółek amerykańskich otrzymują wynagrodzenia niewspółmierne do ich osiągnięć.

W ostatnich 20 latach dwóch na pięciu najlepiej opłacanych prezesów zostało zwolnionych, ukaranych za oszustwo lub korzystało z publicznej pomocy dla swoich spółek.

Ośrodek badawczy WISP skupił się na 25 najlepiej opłacanych prezesach w każdym z minionych 20 lat. Ponieważ mało który prezes kieruje spółką tylko przez rok, wiele nazwisk się powtarzało. Ogółem, na liście widnieje 241 prezesów, wśród nich m.in. Kenneth Lay, szef koncernu energetycznego Enron, który zbankrutował w 2001 r. po ujawnieniu jego oszustw finansowych, oraz Dick Fuld, wieloletni prezes banku Lehman Brothers, upadłego

w 2008 r. w trakcie kryzysu finansowego. Zgodnie z badaniem prezesi spółek w 2012 r. otrzymywali 354-krotnie więcej, niż przeciętny Amerykanin. Jeszcze w 1993 r. ta przepaść była mniejsza – 195-krotna.

¹² Czy milionowe pensje prezesów mają ekonomiczny sens?, „Bankier.pl”, 06.03.2013, <http://www.bankier.pl/wiadomosc/Czy-milionowe-pensje-prezesow-maja-ekonomiczny-sens-2774528.html> (dostęp: 09.09.2013).

¹³ 15 królów wynagrodzeń w USA, „Puls Biznesu”, 15.07.2013, <http://kariera.pb.pl/3230518,81680,15-krolow-wynagrodzen-w-usa> (dostęp: 09.09.2013).

11. Wynagrodzenia prezesów spółek giełdowych w Europie

W marcu bieżącego roku (2013) Szwajcarzy zadecydowali w referendum, że ostateczną decyzję o poziomie wynagrodzeń w spółkach publicznych będą podejmować sami akcjonariusze, a nie ich przedstawiciele. Aż 68% głosujących poparło tę bezprecedensową propozycję. Opinia publiczna oczekuje więc lepszej kontroli nad wynagrodzeniami prezesów firm, a w przyszłości być może również ograniczenia wysokości ich zarobków w stosunku do płacy minimalnej. Szwajcarska decyzja nie pozostaje bez znaczenia dla prezesów europejskich przedsiębiorstw, zwłaszcza tych z najwyższymi zarobkami. Biorąc pod uwagę fakt, że co czwarty z szefów największych europejskich spółek jest zatrudniony w szwajcarskiej firmie, wynik referendum pociągnie za sobą daleko idące konsekwencje. Ponadto, również menedżerowie najwyższego szczebla w innych państwach europejskich prawdopodobnie powinni liczyć się z implikacjami tego precedensu w polityce płacowej swoich własnych firm. Skoro bowiem nawet znana z niskich podatków i przyjaznych biznesowi regulacji Szwajcaria wprowadza ograniczenia pensji managerów, pozostałe państwa kontynentu nie powinny pozostawać w tyle.

Szwajcaria stanie się pierwszym krajem na świecie, który będzie miał zapis w konstytucji o zakazie przyznawania menedżerom wysokich premii. Media szwajcarskie podkreślają, że w dużych koncernach i instytucjach finansowych zupełnie zatracono zdrowe relacje między zarobkami kadry menedżerskiej a wydajnością pracy.

Jak podaje serwis Finance.yahoo.com, powołując się na raport Federacji Europejskich Pracodawców, pomimo kryzysu finansowego najwyższe wynagrodzenia w Europie otrzymują prezesi spółek we Włoszech i w Hiszpanii. Mediana wynagrodzenia prezesa w hiszpańskiej firmie wynosi 788 EUR za godzinę, a we włoskiej 1144 EUR, czyli 2,75 mln EUR rocznie. Wynagrodzenie prezesa w Wielkiej Brytanii jest prawie dwukrotnie niższe i wynosi średnio 592 EUR za godzinę. Nieco mniej zarabiają prezesi w Szwecji (727 EUR/godz.), Danii (650 EUR/godz.) i Szwajcarii (632 EUR/godz.). Najniższe wynagrodzenia otrzymują natomiast dyrektorzy pracujący w Mołdawii, na Białorusi, w Czarnogórze, na Litwie i w Macedonii. W tych państwach stawka godzinowa na najwyższych stanowiskach nie przekracza 100 EUR. W Mołdawii, gdzie zarobki prezesów są najniższe w Europie, mediana wynosi 32 EUR za godz., czyli 62400 EUR rocznie.

12. Konkluzje

W ciągu minionej dekady zarobki Polaków, bez uwzględnienia inflacji, wzrosły o 65%. Najwyższy wzrost wynagrodzeń odnotowano w sekcji górnictwo i wydobywanie, a także komunikacja i informacja. W tych branżach średnie zarobki sięgają nawet 6 000 PLN, choć należy pamiętać, iż wysokość płac zależy od stanowiska, stażu pracy, a także wielkości firmy i jej lokalizacji. Tradycyjnie najlepiej zarabia się w województwie mazowieckim. Nieco mniej w pomorskim oraz dolnośląskim. Według danych GUS w całym 2012 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie, w porównaniu do 2011 roku, wzrosło o 3,5%. Był to jednak najmniejszy wzrost od 2006 roku. Oznacza to, iż presja płacowa jest nadal niewielka, co można potraktować jako potwierdzenie tezy, iż ewentualne symptomy końca kryzysu nie są jeszcze odczuwalne na rynku pracy.

Wynagrodzenia członków zarządu największych spółek giełdowych wzrosły w 2012 roku o około 10%, w porównaniu do roku poprzedniego. Głównym czynnikiem kształtowania wysokości płacy zasadniczej pozostaje wielkość spółki i stopień skomplikowania biznesu. Przykładowo spółki z WIG20 płacą swojej kadry zarządzającej średnio około 1,89 mln PLN rocznie (tj. dwa razy więcej niż w spółkach z sWIG 80). Mediana rocznego wynagrodzenia całkowitego prezesów, wiceprezesów, członków zarządów oraz prokurentów wyniosła 518,9 tys PLN. W 2012 roku najwyższe płace otrzymała kadra menadżerska pracująca w bankach – 1,68 mln PLN.

Wysokość płac kadry zarządzającej spółkami giełdowymi w Polsce zawsze budzi dużo emocji wśród opinii publicznej. Niemniej jednak należy pamiętać, iż polscy menedżerowie, odpowiedzialni za zarządzanie strategiczne przedsiębiorstwem, są wynagradzani trzy razy gorzej niż w Europie Zachodniej (przykładowo mediana wynagrodzenia prezesa we włoskiej firmie wynosi 2,75 mln EUR rocznie). Szczególnie nieadekwatne są dochody prezesów i członków zarządu spółek z większościowym udziałem Skarbu Państwa, które ogranicza ustawa kominowa. Sprawiała ona, iż w spółkach tych często zatrudniani są pracownicy o niskich kompetencjach i małej motywacji do efektywnego zarządzania, ponieważ tylko oni gotowi są podjąć pracę za pensję dużo niższą niż średnia rynkowa.

Wysokość płac na stanowiskach członków zarządu jest dość często krytykowana. Opinia publiczna oczekuje lepszej kontroli nad wynagrodzeniami prezesów firm. Zwłaszcza tych z udziałem Skarbu Państwa. Należy jednak pamiętać, iż działając na rynku światowym, polskie spółki powinny przyjąć światowe standardy wynagradzania, tzn. przyznawać adekwatnie wysokie zarobki uzależnione od wyniku firmy i przekładające się na zysk akcjonariuszy. W przeciwnym razie najlepsi menadżerowie będą szukali zatrudnienia w zagranicznych przedsiębiorstwach. Skutki tego mogą być bardzo przykre dla polskiej gospodarki.

ZWIĄZEK PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW
UL. KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE 6, 00-325 WARSZAWA
TEL./FAX 22 826 08 31
MAIL: BIURO@ZPP.NET.PL, WWW.ZPP.NET.PL